

THE URBAN ENVIRONMENT IN THE CENTRE OF RIGA AT THE EVE OF THE 21ST CENTURY – CONTRADICTIONS, PROBLEMS, QUEST AND HERITAGE

RĪGAS CENTRA PILSĒTVIDE XX – XXI GS. MIJĀ – PRETRUNAS, PROBLĒMAS, MEKLĒJUMI, MANTOJUMS

I.Lazdiņš

Rīgas pilsēta savā attīstībā izgājusi ceļu no pirmajām tirgotāju apmetnēm Rīdzenes upītes krastos caur viduslaiku birģeriskajai urbanizācijai visā tās pilsētībūvniecisko formu krāšņumā līdz jūgendstila un tā novirziena - nacionālā romantisma arhitektūras uzplaukumam XIX – XX gadsimtu mijā, ar ko arī arhitektūras vēsturē aizsākās tā saucamais “mūsdienu arhitektūras” periods. Visā šajā laikā izsekojama virzība uz relatīvi lielāku sakārtotību, uz pārdomātāku un konsekventāku pilsētas plānojumu, stingrākiem un reizē funkcionālākiem būvnoteikumiem, nejaušībai un subjektīviem momentiem pilsētas ģenēzē pakāpeniski atkāpjoties plānveidīgas attīstības priekšā. Tas ir veids, kādā pilsēta reāli var attīstīties, kā cilvēku sabiedrības apzinātas un, galvenais, ilgstošas darbības rezultāts, kurā nozīmīgi gan sociālie, gan ekonomiskie, gan politiskie aspekti. Visu šo laiku Rīgas struktūra ir izteikti monocentriska. Tāpēc jo svarīgāk pilsētai viss, kas notiek tās centra zonā un pilsētas sirdī – Vecpilsētā.

Jebkuras pilsētas kā urbānas civilizācijas radītas struktūras attīstībā var izsekot vairākus periodus. Vispirms tā rodas kā spontānas nepieciešamības materializācija, kādu laiku tā attīstās stihiski, pamazām izstrādājas un nostiprinās savi iekšējas kārtības noteikumi – būvnoteikumi, bet tad, kādā brīdī pienāk atziņa, ka noiets zināms posms un šajā posmā izveidotais (pilsētvide) jau iemantojis savu autentisku un atzīstamu vērtību kā komplekss. Tālākā sabiedrības virzība iespējama, vienīgi skaidri definējot savu attieksmi pret pagātnes mantojumu, pietiekami apzinoties patreizējā laika posma realitātes un spraužot konkrētus nosacījumus attīstības un nākotnes mērķu realizācijai.

Rīgas attīstībā kāda zīmīga robeža tika sasniegta XX gadsimta otrajā pusē, jo tas ir laika periods, kurā sabiedrības politiski – ekonomiskās attīstības un pārmaiņu temps un apjomi bija tik strauji, ka to izvirzītās prasības vairs neietilpa vecpilsētas vides šaurībā, neatbilda tās raksturam, tādējādi netieši izprovocējot arī pavisam kardinālus risinājumus. Jau XX gadsimta 30.gados redzamas šī posma pirmās iezīmes, kad parādījās videi neraksturīgi un masās neatbilstoši būvķermeņi, kā Finanšu ministrijas ēka Doma laukumā, arhitekts A.Klinklāvs, 1937.g., stilā līdzīga arī Ministru Kabineta ēka (bijusī Tiesu pils Rīgā) Brīvības ielā 36, arhitekts F.Skujiņš, 1936.g., pēckara gados arī Tehniskās Universitātes korpuss Kaļķu ielā 1, arhitekts O.Tilmanis. Tā rezultātā pārtrūka Rīgas centra zonas un īpaši vecpilsētas telpiski un funkcionāli noslēgtās vides attīstības kontinuitāte, lai gan “..., nevar noliegt, ka virkne tā laika monumentālo celtnu – Armijas ekonomiskais veikals, Kara muzejs un Finanšu ministrija Vecrīgā, Tiesu pils bulvāru rajonā u.c. – tik tiešām piešķir zināmu savdabību Rīgas arhitektoniskajai sejai un tā jūtama vēl šodien” [1], bet tendence savu kulmināciju sasniedza ar Tehniskās Universitātes jaunā laboratoriju korpusa, viesnīcas “Latvija” un tai līdzīgo hipertermoga, t.i. – mērogā neiederīgu lielbūvju parādīšanos Rīgas siluetā un pilsētībūvnieciskajā ainavā.

Kā tūlītēja reakcija tam sekoja un vēl nav beidzies arī laika periods, kad pirmoreiz pilsētas vēsturē pasūtītāji un arhitekti savus ikdienas uzdevumus un sabiedrības attīstības diktētās prasības sākuši risināt ar senlaicīgām metodēm un atdarinājumiem. Tas ir - ar tādām būvēm, kas, tieši pretēji iepriekšminētajām hipertermoga modernajām jaunbūvēm, ir stilistiski (formāli) līdzīgas Vecrīgas videi, arī atbilstošas mērogam un pat iekļaujas agrāk pastāvējušo ēku un ielu tīkla nospraustajās robežās un gabarītos, bet tām nepiemīt patstāvīgas mākslinieciskas vērtības. Šādas pseidosenatnīgas

būves arī nav uzskatāmas par arhitektūras vērtībām, jo arhitektūra kā būvmāksla sevī ietver pamatnosacījumu, ka tā ir patiesa un godīga – tā atbilst savam laikam un ar savam laikam vien raksturīgām metodēm risina tai izvirzītos uzdevumus, apmierina funkcionālas un sociālas prasības. Tā ir arhitektūras misija, būtība un eksistenciālā jēga, nevis rotaļāšanās ar senatnes būvpaņēmienu aplikatīvām formām, ar to ārēji butaforisku lietojumu ēku fasādēs un siluetos. Tās ir vērtības, bez kuru klātbūtnes arhitektūra kā māksla, arhitektūra kā vērtība, kā sava laika kultūras liecība nepastāv. Arī patiens skaistums kā estētiska kategorija neeksistē bez funkcionālas kārtības un bez konstruktīvas skaidrības, kas noteikti sevī glabā arī patiesu emocionālo tiešumu. Arhitektūrā tas sakņojas ēkas konstruktīvās loģikas skaidrībā un sava laikmeta garīgo un sociālo impulsu kodētās transformācijās [2]. Patiess skaistums ir integrāla vērtība un vienīgi arhitekta dziļa profesionalitāte un iekšēji brīvs radošais darbs ir tie līdzekļi un metode, uz ko paļaujoties, cilvēces vēsturē veidojušās būves – kultūras pieminekļi, un katram laikam, katrai sabiedrībai savā periodā iespējams atstāt pienācīgas pēdas civilizācijas ainavā.

Attīstoties informācijas apmaiņai un visa veida komunikācijai, jāapzinās, ka nav nekāda pamata censties Rīgas centru pēkšņi sastindzināt kāda sena gadsimta izlolotajā veidolā. Rīgas centram ir tādas pat tiesības dzīvot un mūsdienīgi attīstīties kā tas noticis senāk.

Gadsimtu mijā, visām sabiedrības tehnoloģijām attīstoties, Vecrīgas centrs nav un nekad nebūs tā viduslaiku telpa un vide, kādu to labpatiktos iekonservētu redzēt vēsturisko un pseidovēsturisko “vērtību” apoloģētiem. Daudz godīgāk pret vidi, atšķirībā no šiem dažāda veida atdarinājumiem, būtu konsekventi saudzēt (patiešām iekonservēt) un saglabājušās autentiskās Vecrīgas daļas nodalīt no mūsdienu apbūvei atdodamajām. “No jauna ceļamu apjomu arhitektūrai jābūt sava laikmeta produktam, kurā aktīvi iesaistāmi arī pastāvošās apbūves elementi”[3].

Domājot par vēsturiskās vides attīstību un transformācijām, ir būtisks vēl kāds aspekts. Cilvēka daba ir ne tikai garīgi psiholoģiska, bet ne mazākā mērā – psihoemocionāla. Tāpēc reizēm svarīgākā ir nevis ēku ārējā forma un detaļas, pat ne telpa ēkās, bet telpa starp ēkām – tās veids, lielums, forma. Telpa starp cilvēkiem, telpa starp būvēm, telpa starp sienām. Cilvēki dzīvo šajā starptelpā, ko piepilda ar savām domām, sajūtām un emocijām, un šī starptelpa var veidot vienotu mūsdienu telpisko un informatīvo vidi demokrātiskas sabiedrības sociālajām attiecībām. Būtībā dzīve notiek starptelpās, ko veido objekti, to stils, fasādes, sienas un detaļas un veido arī procesi, informācija, emocijas, attieksmes un attiecības. Arhitektūras telpa vispār nav konvencionāli definējama. Tā ir sintētiska un nav šķirama no reālās dzīves, no visiem un jebkura tās aspekta. Šāda vide būvējama un plānojama demokrātiski, sarunu, dialoga un sadarbības ceļā, ievērtējot visu ieinteresēto pušu apsvērumus un vēlmes. Savukārt, piebīvējot pilsētas laukumus un parkus ar funkciju un būvēm, tiek neatgriezeniski zaudēta pilsētas mēroga garīgā un emocionālā vide. Vide normālai, pilnvērtīgai sabiedrības dzīvei, piekāpjoties šauru biznesa interešu un utilitāru funkciju priekšā.

Tas, ka Rīgai joprojām nav vienota pilsētas attīstības plāna un, jo īpaši, centra zonas plānojuma (t.s. detālplānojuma) ir grūti izskaidrojams, vai, pareizāk sakot, grūti attaisnojams fakts. Fatāla ir nevērība, ar kādu pēdējās desmitgades Rīgas mēri personīgi izturējušies pret pilsētas plānu un mērķtiecīgu tā tālākattīstību. Savukārt Rīgai, lai pilsēta no “arhitektūras izgāztuves” [4] atdzimtu par “iedvesmas pilsētu” savā devītajā gadu simtā, nepieciešama sakārtota arhitektūras konkursa prakse un tradīcijas, secīgs plānošanas darbs, kam jāatvēr neliela, bet pietiekama līdzekļu daļa jebkurā būvniecības budžetā, Arhitektūras Pārvalde un Rīgas Domes Attīstības departaments kā funkcionāli spēcīgas un eiropiski strādājošas institūcijas, kuras atzītu, ka attīstības plāns ir likums, bet īslaicīgas biznesa intereses – noziegums...

Vāji ir argumenti par it kā smago finansiālo stāvokli, citām steidzamākām problēmām vai cerība, ka nekas slikts nenotiks, nekas netiks sabojāts. To, vai noticis kas slikts, rādīs laiks, bet fakts, ka funkcionālā un arhitektoniski - telpiskā ziņā Rīga pašreiz ir vāji apzināta un vāji apsaimniekota. Kā pilsēta, kā funkcionāls objekts ar savām plūsmām, prasībām, daudzumiem un problēmām, un kā kultūrvēsturisks objekts ar savām vērtībām, pagātnes mantojumu un nākotnes perspektīvām.

Kritiku neiztur arī spēkā esošā pilsētas ģenplāna koncepcija, kas G.Melberga vadībā izstrādāta vēl XX gs. 80.-o gadu sākumā, jo tās lietderība un funkcionēt spēja mazinājusies jaunajā politiskajā un ekonomiskajā situācijā. Laika gaitā izmainījusies un dziļāka kļuvusi arī notiekošo procesu kultūrvēsturiskā izpratne.

Esošās situācijas spilgtas un likumsakarīgas sekas ir :

nesakārtotā un novecojusī pilsētas transporta shēma, sākot ar mūsdienīgas un visaptverošas pilsētas elektrotransporta koncepcijas trūkumu un beidzot ar autotransporta plūsmu nekontrolētu pieaugumu, nerēķinoties ar nepieciešamību ielu platumus, saslēgumus un virzienus plānot saskaņā ar reālās dzīves prasībām, savlaicīgi un tālredzīgi atpērkot zemes gabalus no privātīpašniekiem, kur tas lietderīgi pilsētas attīstībai, lai veidotu jaunas un paplašinātu esošās ielas vai laukumus;

sabalansētas infrastruktūras trūkums un līdz ar to nekontrolēta tirdzniecības, izstāžu un komerccentru augšana, neparūpējoties par pienācīgu iespēju piebraukt un novietot transportu. To raksturo arī pēdējā laikā forsētā un pārprastā tendence autostāvvietas izvietot vistiešākajā Rīgas centra zonas tuvumā. Tas izraisa sagaidāmajam pretēju efektu – nevis transporta plūsmu atslogošanos, bet gan vēl lielāku motorizētā transporta pieplūdumu ar visām no tā izrietošajām sekām, arī sastrēgumiem;

centra attīstības arhitektoniskas koncepcijas un atbilstošu, mūsdienīgu apbūves normatīvu trūkums, teorētiskas koncepcijas, kura būtu zinātniski pamatota no kultūrvēsturiskā un mākslinieciskā viedokļa, un respektējot pagātnes mantojumu, rēķinātos ar dzīves attīstības realitātēm, ļautu pilsētai dzīvot un augt, bet arhitektiem radoši strādāt, vidi veidojot iespējami kontinuitāru un harmonisku. Tikai uz šādu koncepciju balstoties, būtu iespējams sākt izstrādāt pilsētas perspektīvo plānojumu un detālplānojumu, kā arī izstrādāt un ieviest jaunos, pilnveidotos apbūves noteikumus. Patreizējie būvnoteikumi, no vienas puses, neapmierina investoru interešu dinamiku. Pastāvošā saskaņošanas kārtība acīmredzami neatbilst elementāriem biznesa plānošanas principiem, jo lēmumi par atsevišķu objektu iespējamību vai nosacījumiem nereti tiek pieņemti subjektīvi, tie var izrādīties pretrunīgi, to iespējama saņemšanas laiks ir pārāk ilgs un kavē investīciju realizāciju. Pastāvošie apbūves noteikumi nespēj arī reāli nodrošināt vides mākslinieciskās un kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanu, izkopšanu un attīstību jau pieminētā to interpretācijas subjektivisma un pretrunīguma pēc, kā arī skaidri definētas vides attīstības un saglabāšanas teorijas trūkuma dēļ;

privāto interešu prioritāte pār sabiedriskajām. Tā visspilgtāk redzama sasteigtā un nepārdomātā Rīgas laukumu un parku aizbūvēšanā un parādās kā ekstensīva tendence. Viena puse acīmredzami ieinteresēta savu būvniecisko un biznesa interešu iespējami ātrā un ekonomiski izdevīgā (lētā) realizācijā, bet pilsēta kopumā zaudē sev tik nepieciešamo un nenovērtējami dārgo publisko telpu. Tas pats attiecināms arī uz nekavētu īpašumtiesību atjaunošanu bez apgrūtinājumiem privātpersonām pilsētas vissvarīgākajos punktos.

Ar vairāk vai mazāk izdevīgiem izīrēšanas līgumiem attaisnotās laukumu paātrinātās aizbūvēšanas ir pret pilsētas un pilsētnieku interesēm, jo tieši laukumi pilsētas centra zonā nodrošina nepieciešamo sabiedriskās dzīves publiskumu un kopības sajūtu, it īpaši - pieaugot pilsētnieku skaitam un pilsētai attīstoties. Demagoģija ir iedomāties, ka valsts galvaspilsēta arī XXI gadsimtā varētu pastāvēt, piemēram, ar viduslaiku pilsētas ielu tīkla vienmērīgo blīvumu un retajiem laukumiem.

Tajā pat laikā, domājot par jebkuru jaunveidojušos paplašinājumu likteni Vecrīgas ielu tīklā, "...jāņem vērā, ka viduslaiku vecpilsēta nav un nedrīkst būt struktūra ar plašiem atvērumiem uz ārpusi" [3]. Atklāts paliek vienīgi jautājums par šo laukumu proporcijām, pilsētbūvniecisko mērogu un turpmāko pilnveidošanu, t.i. – iespējamo daļēju apbūvēšanu un izmantošanu.

Lai skaidrāk nodalītu atšķirīgu arhitektūras koncepciju vērtējumu pilsētas vēsturiskās vides kontekstā, lietderīgi atcerēties vēl dažas nesenā pagātnē tapušas būves. Viens no populārākajiem konceptuāli mūsdienīgi būvētajiem namiem Vecpilsētā, Audēju ielā 14, (arhitekti M.Švēde un

M.fon Gerkāns, 2000.g.) savā formu valodā risināts izcili skarbs, parupju detalizāciju, “klibo” savā būvājoma augstuma proporcijā attiecībā pret apkārtējo apbūvi un, galvenais, tādējādi sabiedrības acīs zināmā mērā degradē savu konceptuālo skaidrību. Tomēr tas nekādā gadījumā nav tas rupjais, vardarbīgais un patvaļīgais modernisms, ar kādu Rīgas Centrā un Vecpilsētā savā laikā ielauzās mērogā svešās hiperbūves – tādas kā RTU un 3.vidusskolas korpuss, un viesnīca “Latvija”.

Līdz ar nu jau noslēgušos viesnīcas Latvija pirmo rekonstrukciju, pilsēta būtībā palaidusi garām iespēju mēģināt šo būvķermeni “ierakstīt” pilsētas ainavā. Ja ne formāli un savos izmēros, tad vismaz ar konceptuālu tā risinājumu. Realizēto variantu nevar vērtēt savādāk kā vien iepriekšējās idejas burtisku atkārtojumu jaunākos, niansētos materiālos.

Veiksmīgs laikmetīgas arhitektūras piemērs Vecpilsētas ainavā ir kompānijas “Arthur Andersen” biroja ēka 11.novembra krastmalā, netālu no Doma baznīcas (Arhitekts A.Kronbergs un partneri, 1999.-2000.g.). Šī būve savā mērogā, proporcijās un formu valodā ir asociatīvi piederīga Vecrīgas videi, vienslīpā jumta plakne pat savā veidā sasaucas ar netālo Doma baznīcas siluetu. Tajā pat laikā izteismīgais krāsojums, kā arī atsevišķas fasādes risinājuma detaļas un jumta izbūves, nepārprotami liecina par būves mūsdienīgo izcelsmi un aktualitāti.

Savukārt, Melngalvju nams ir kopija, bet ne pārāk vērtīga no mākslinieciskā viedokļa, jo tā tehniskajā izpildījumā un it īpaši fasādēs lietoti neslēpti mūsdienīgi būvmateriāli un apdares tehnoloģijas. Tas attiecināms uz būvē izmantoto “Lodes” ķieģeli fasādēs. Ēkas kopija sevī nes formālu informāciju par kādreiz pastāvējušo būvmākslas pieminekli, bet tai blakus piebūvētajai “senatnīgajai jaunbūvei” nav suverēnas kultūrvērtības. Tā vēsturisko izziņas materiālu sevī nes tikai formāli atrodoties senās būves vietā un gabarītos. Tas ir pat sliktāk, nekā, ja šajā vietā blakus Melngalvju namam būtu uzbūvētas reāli mūsdienīgas ēkas, kuras vēsturisko vidi nevis atdarinātu, bet būtu risinātas atpazīstami mūsdienīgā formu un konstruktīvā valodā. “Gan okupācijas muzejs, gan RTU korpuss Kaļķu ielā 1a ir vesela perioda, kas nav izdzēšams no vēstures, liecība, bet vēstures rats griežas tikai uz priekšu. Mēģinājums atgūt Rātslaukumu tieši tādā izskatā, kāds tam bija 1941.gadā, būtu mēģinājums pagriezt vēstures ratu atpakaļ, iegūstot mūsdienu prasībām neatbilstošas zudušo celtnu falsifikācijas”[3].

Ap Melngalvju namu koncentrētā “arhitektoniskā nekrofilija” [2] ar pseidostilizētajiem namiņiem un savu “flagmani” – Rīgas Domes jauno ēku – priekšgalā paliks kā šā laika izpratnes, iespēju un domāšanas paraugs, saglabās liecību par šī laika posma domāšanas dziļuma un kultūras neadekvātajām metamorfozēm. Pozitīvi vērtējama ideja atjaunot Rātslaukumu tā pēdējā, pirms nopostīšanas zināmajā veidolā un vēsturiskajos gabarītos kā pilsēt būvniecisku pieminekli. Apšaubāma izvēlētā metode un mākslinieciskā koncepcija. Grūti iedomāties, kā XXI gadsimtā plaukstošas lielpilsētas centrālais orgāns varētu funkcionēt relatīvi sīkā, senlaicīgā mājiņā Vecpilsētas centrā, kur apgrūtināta jebkāda veida piekļūšana un praktiski nav perspektīvas telpiskai attīstībai. XXI gadsimtā lielpilsētas Domei būtu jābūt centra tiešā tuvumā, bet pietiekami plašā vietā ar ērtu piekļūšanu. Vēlme par katru cenu atrasties kādā viduslaikos pastāvējušā punktā ir nepamatota un pašmērķīga. “Arhitektūra, kas atbilst šādai gaumei realitātē it kā noslēpjas “utilitārajā” telpu struktūrā, kas kopā ar iekšējo tehnisko labiekārtojumu kalpo reālajām modernās dzīves prasībām, un no tās nošķirtajā ārējā dekorācijā - mietpilsoniskā priekšstata par skaisto iemiesojumā. Estētiskais tiek pretstatīts funkcionālajam” [5]. Tiek atražotas senas pagātnes būvnieciskās kvalitātes, kas savā dziļākajā būtībā cēlušās no amatnieciskās arhitektūras un savā veidolā iemieso pat feodālās sabiedrības principus, bet cilvēkus valdzina un uzpērk senlaicīgo risinājumu šķietamais miers, cēlums, dekoratīvais skaistums un ... snobiskā gaumes izjūta.

Demokrātiskā valstī tās vēlēto priekšstāvju galvenā privilēģija ir darbs - iespēja strādāt savas valsts un pilsētas labā. Strādāt rezultatīvi, iespējami ērtos un piemērotos apstākļos, un nevis justies nozīmīgam, vienīgi atrodoties zināmā kopsakarā ar vizuāli krāšņu, greznu un bagātīgu vidi. Tāpēc, domājot par Rīgas Domes jauno ēku, vispirms būtu bijis nepieciešams domāt par to, kā Dome šajās telpās strādās, kā šīs telpas palīdzēs veikt, vai palīdzēs slēpt tās iemītnieku darbu jaunajā ēkā. Jābūvē būtu ēku, kurā Rīgas Dome strādās XXI gadsimtā, nevis ēku, kura iekļaujas, sasaucas, atspoguļo, kopē, imitē, pieder pie kāda stila utt., u.tml.

Ja Rīgas dome šādu uzdevumu būtu izvirzījusi, risinājums varēja būt arī mūsdienīga, funkcionāla, atvērta, demokrātiska, laikmetīga celtnē, kura neatdarina senatnīgo formu valodu. Tāda ēka kā šā laika produkts savu aktualitāti nezaudētu arī iespējami tālā nākotnē, Vecrīgas pilsētvidē tā iekļautos nevis ar atdarināšanas metodēm, bet savā formu valodā delikāti kontrastējot ar konsekventa mūsdienu arhitektoniskā stila koncepciju (stila kā projekta risinājuma metodikas un nevis kā formālo elementu kopuma).

Pasaules praksē tieši valdības ēkās realizējas progresīvās radošās domas kvintesence gan ēkas veidolā, gan interjera risinājumā, gan detaļās, gan koncepcijas filozofijā, ņemot vērā, ka to lietošanas laiks nākotnē mērāms daudzos gadu desmitos. Šādi projekti parasti top vairākus gadus, lietpratīgam un prasīgam pasūtītājam tiek prezentēti kopumā un nobeigtā veidā, pirms vēl nokļūst celtniecības firmu izsolēs un būvlaukumos. Neaizmirstot, kā veidojas nākotnes mantojums un neaizmirstos, ka tas tiek radīts patreiz.

Literatūra

- 1.Krastiņš J. Latvijas republikas būvmāksla.- Rīga : Zinātne,1992. – 49.-51.lpp.
- 2.Pallasmaa J. Our image culture and its misguided ideas about freedom. Critique // Architectural Record. – 2001. – No 1.
- 3.Krastiņš J. Pilsētbūvnieciskās kļūdas un to cēloņi // Latvijas Vēstnesis. – 1998. – 23.dec.
- 4.Gailītis V. // Diena.- 2001. – 10.febr.
- 5.Иконников А.В. Мастера архитектуры об архитектуре. - Москва, 1972.

Ingurds Lazdins, the lecturer; Master of art, architect;
Riga Technical University, Faculty of Architecture
Address: J.Asara 13, Riga, LV 1009
Phone: + 371 7312006, fax: + 371 7315221
E-mail: a-tonika@latnet.lv

Lazdiņš I, Rīgas centra pilsētvide XX-XXI gs.mijā – pretrunas, problēmas, meklējumi, mantojums

Rīgas centra pilsētbūvnieciskās situācijas analīzē kā būtiski ievērtēti sabiedriski – politiskie procesi, minēti un analizēti vairāki pēdējās desmitgades būvobjekti. Uz to piemēra izvērtēta arī Rīgas pilsētas Domes politika un darbība. Īpaša uzmanība pievērsta vēsturisko objektu rekonstrukcijas jautājumiem, ar to saistītajām tendencēm un metodoloģijai, kā arī plānojamai apbūvei pilsētas brīvajos laukumos, tās pamatotībai un sekām. Vadmotīvs ir atziņa, ka nākotnes kultūras un arhitektūras mantojums rodas un tiek veidots patreiz, ar jauno apbūvi saistītie jautājumi pēc nozīmīguma pielīdzināmi kultūras un vēstures pieminekļu saglabāšanai valstiskā mērogā.

Lazdins I. The urban environment in the centre of riga at the eve of the 21st century – contradictions, problems, quest and heritage

Social and political processes are the key factors when analysing the construction situation in the centre of Riga. The book presents analyses of several construction projects carried out over last decade. These projects serve as the background for evaluation of policies and activities by the Riga City Council. The author focuses on restoration of historical objects, trends and methodology thereof, as well as discusses the planned construction at free sites in the city and its reasonability and consequences. The whole book builds on the idea that future cultural and architectural heritage is being created now and that issues related to new constructions rank, in terms of their significance, next to preservation of cultural and historic monuments at a national level.

Лаздинс И. Городская среда центра города Риги на рубеже хх – ххi столетий – противоречия, проблемы, поиски, наследие

В анализе ситуации градостроительства центра Риги как существенные учтены общественно – политические процессы, упомянуты и анализированы несколько строительных объектов последнего десятилетия. На примере этого оценена политика и деятельность Думы города в области градостроительства. Особое внимание уделено вопросам реконструкции исторических объектов, тенденциями и методологии, с ней связанными, а также планируемой застройке свободных площадей города, ее обоснованности и последствиям. Движущим мотивом является признание того, что культурное и архитектурное наследство будущего зарождается и сотворяется сейчас, вопросы, связанные с новой

застройкой по значимости сравнимы с сохранением памятников культуры и истории в государственном масштабе.